

EUROKONWERSATORIA

1. konwersatorium
koordynatorka: Joanna Różycka-Thiriet

9 października 2019 r.
j.rozycka@schuman.pl

Temat: Dawno temu na Zachodzie – geneza integracji europejskiej

PORTRETY MNIEJ ZNANYCH MĘŻCZYŹN I KOBIET

Robert Schuman urodził się w 1886 roku w Luksemburgu z ojca Lotaryńczyka i matki Luksemburki. Z racji swojego pochodzenia i miejsca dorastania władał luksemburskim, francuskim i niemieckim. Po ojcu odziedziczył miłość do Lotaryngii (przyłączonej do Cesarstwa Niemieckiego w 1871 roku). W tym regionie Schuman działał i pracował jako adwokat już przed I wojną światową. A po matce odziedziczył głęboką religijność. Schuman czuł się Francuzem, ale dobrze znał Niemców (choćby z czasów studiów). Był człowiekiem pogranicza, który na własnej skórze doświadczył zmian granic i wojen światowych. Wpłynęło to na jego poglądy w kwestii pokoju i pojednania. Szczęśliwie dla przyszłych losów Europy komisja poborowa nie wysłała Schumana na front I wojny światowej, gdzie mógłby stracić życie jak wielu innych. Dzięki temu po wojnie wraca do przyłączonej na powrót do Francji Lotaryngii i w 1919 roku zostaje deputowanym do niższej izby francuskiego parlamentu. Jest parlamentarzystą do 1962 (z wyjątkiem okresu w trakcie II wojny światowej). W międzywojniu jako deputowany angażuje się w proces integracji Lotaryngii i Alzacji z francuskim systemem prawnym, podatkowym, z systemem edukacji oraz w uregulowanie kwestii wyznaniowych (we Francji od 1905 roku obowiązuje rozdział Kościoła od państwa, a w tych dwóch regionach nadal obowiązywał i obowiązuje konkordat z Watykanem). Podczas II wojny światowej Schuman jest prześladowany przez nazistów (m.in. kilka miesięcy siedzi w więzieniu). W 1946 roku zostaje po raz pierwszy ministrem – ministrem finansów. Następnie przez kilka miesięcy był premierem (1947-1948).

Ale w świadomości Europejczyków Schuman zapisał się przede wszystkim jako francuski minister spraw zagranicznych (1948-1952). To właśnie pełniąc to stanowisko ogłasza 9 maja 1950 roku słynny plan Schumana. Prawdziwy autor planu to jednak **Jean Monnet**, który przyszedł ze swoim pomysłem do ówczesnego ministra spraw zagranicznych Francji. Zasługa Schumana polega na tym, że odważył się firmować i zrealizować ten plan, jako minister wziął odpowiedzialność za pomysły zawarte w tej propozycji – nawiązanie współpracy z Niemcami zaledwie kilka lat od zakończenia krwawego konfliktu. Schuman był zresztą zwolennikiem francusko-niemieckiego pojednania już w okresie międzywojennym. Plan Schumana/Monneta stał się fundamentem Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS). Rozpoczął proces integracji europejskiej i pojednanie europejskich narodów po II wojnie.

„Träumerei“ von Robert Schuman

Źródło: *Hannoversche Allgemeine Zeitung*, 22.06.1950, Nr. 142; 2. Jg. Hannover. (za <http://www.cvce.eu/>) (c) Félix Mussil

"Marzenie" Roberta Schumana". Nawiązanie do utworu napisanego przez kompozytora Roberta Schumanna. Jednocześnie niemiecki karykaturzysta Felix Mussil komentuje marzenie ministra Schumana o Wspólnocie Węgla i Stali. Rysunek z okazji rozpoczęcia negocjacji traktatu dotyczącego EWWiS w czerwcu 1950 roku.

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Programu *Europa dla Obywateli*.

Komisja
Europejska

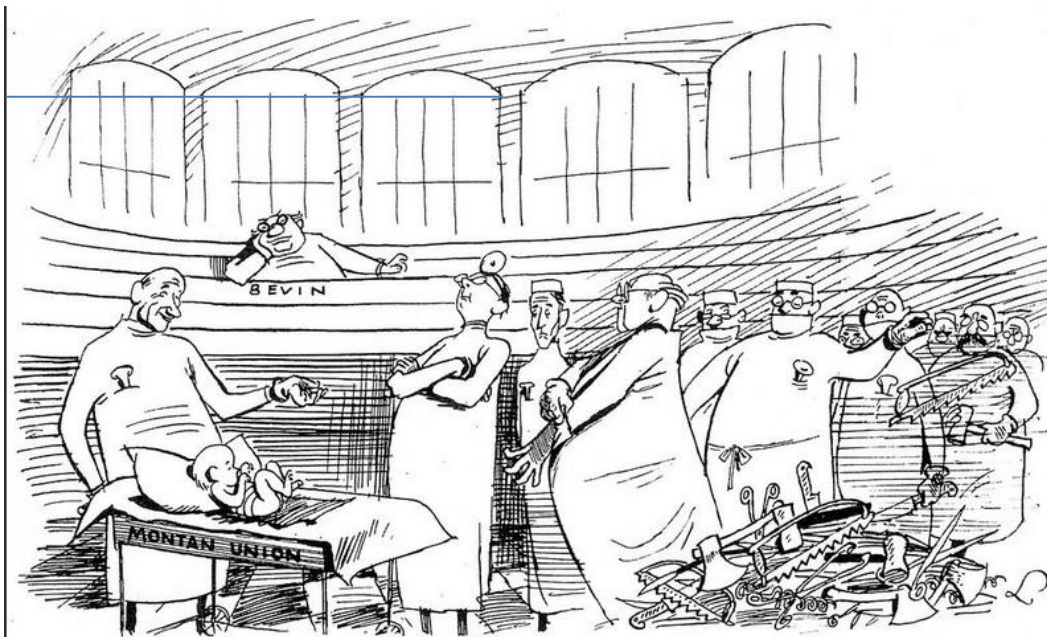
Eurokonwersatoria objęte są honorowym patronatem
Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

Schuman był człowiekiem uczciwym, niezwykle skromnym, życzliwym wobec ludzi i ufnym, ale jednocześnie miał silną wolę, był wytrwały i stanowczy, umiał osiągać cele, które sobie wyznaczył. Jako parlamentarzysta rzadko występował na sesjach plenarnych, preferując merytoryczną pracę w mniejszym gronie, z dala od dziennikarzy. Uważał dekolonizację za konieczność dziejową, a dogmatyczny antyamerykanizm za szkodliwy. Kiedy kierował francuskim MSZ-tem, Francja odgrywała wiodącą rolę na scenie europejskiej i miała dobrą opinię. Jego wiara katolicka znajdowała odzwierciedlenie w jego działalności politycznej. Faza diecezjalna procesu beatyfikacji Schumana rozpoczęła się w 1990 roku i zakończyła w 2004. Zebrane dokumenty studiowane są w Rzymie. Organizacją działającą na rzecz beatyfikacji Schumana jest Instytut Świętego Benedykta (*Institut Saint Benoît*).

DOBRCZE POWIEDZIANE – FRAZA DNIA

Pod koniec II wojny światowej sytuacja diametralnie się zmieniła. (...) Zmiana nastawienia wymagała nowych metod działania i wtedy właśnie Francja odegrała ważną rolę w budowaniu Europy. Do tamtego momentu współpraca międzynarodowa zawsze ograniczała się do umów międzyrządowych, stosujących zasadę jednomyślności. Skoro każda strona umowy miała prawo weta, planowanych działań często nie udawało się zrealizować. Żeby działania mogły być skuteczne, należało przede wszystkim naruszyć dogmat narodowej suwerenności. (...)

- fragment artykułu autorstwa Roberta Schumana opublikowanego w *Foreign Affairs* z 1953 roku. Cały artykuł w języku polskim znajduje się w publikacji Fundacji Schumana *Schuman i jego Europa*.

Der Pariser Dr. Unblutig, 22. 6. 1950

Źródło: LANG, Ernst Maria. *Bayern und Ereignisse der Welt, Karikaturen der Süddeutschen Zeitung*. Basel-Boston-Berlin: Birkhäuser, 1990. 300 S. ISBN 3-7643-2520-8 (za <http://www.cvce.eu/>) (c) Ernst Maria LANG
"Bezkrwawy doktor z Paryża». Niemiecka karykatura autorstwa Langa z okazji rozpoczęcia negocjacji dotyczących EWWiS w czerwcu 1950 roku. Nieobecność Zjednoczonego Królestwa przy stole negocjacyjnym symbolizuje siedzący na uboczu brytyjski minister spraw zagranicznych Ernest Bevin.

INTERNET, CZYLI CO W TRAWIE PISZCZY

<http://www.cvce.eu/> - strona internetowa Wirtualnego Centrum Wiedzy o Europie w Luksemburgu. Niezwykle bogate źródło materiałów na temat integracji europejskiej, zwłaszcza jej genezy, czy stosunków francusko-niemieckich. Zawiera fiszki tematyczne, zdjęcia, diagramy, karykatury, transkrypcje wywiadów ze świadkami epoki. Zasadniczo językiem źródłowym jest francuski, ale wiele informacji dostępnych jest także po angielsku i niemiecku, a niekiedy w innych językach. Strona tak przebogata, że łatwo się pogubić.